

СЪДЪРЖАНИЕ

Конкурси...2

Изкуство, думи...6

Хроника...30

IN MEMORIAM...32

Редактор:

Марияна Аврамова

Оформление:

Александър Стефанов

Коректура:

Мариела Янакиева

Снимки:

Дени Кръстев

На корицата:

Марк Фризинг

„Спомен от детството“

За контакти и реклама:

тел. 02) 948 37, вѓтр. 14

02) 943 44 21

факс: 02) 946 02 12

press@sbhart.com

ИнфоСБХ

ISSN 1313-9622

Захари Зограф – „Автопортрет“, детайл

СБХ, 1504 София, ул. „Шипка“ 6

XXXI МЕЖДУНАРОДЕН КОНКУРС ЗА ГРАФИКА МАЛЪК ФОРМАТ КАДАКЕС 2011

открит за художници, работещи в областта на всички графични техники и стилове

Галерия **TALLER GALERIA FORT** е основана през 1960 г. с цел да подпомогне развитието на графичното изкуство във всичките му тенденции. От 1981 г. тя организира ежегодно в Кадакес (Испания) Международен конкурс за графика малък формат, в който досега са участвали 7900 художници от 97 страни, а работите им са излагани в Кадакес, Барселона, Тарагона, Лейда, Жирона, Валенсия, Мадрид и Хуеска (в Испания); в САЩ – в Североизточния университет в Бостън и Колежа по изкуства „**Монсерат**“ в Бевърли; в Андора – в Шато Роял в Колиур; във Франция – в галерия **L'Etangd'Art** в Баж, Тулуза, Париж и Прада де Конфлент; във Финландия – в **Joensuu Taicemuseo**; в Корея – на Олимпийските игри в Сеул, в Сеулския университет, Центъра по изкуствата и галерия Ханару; в Мексико – в Националния музей на графиката; в Колумбия – в **Palacio de Bellas Artes** в Манисалес и в галерия **EI Taller** в Перейра; във Великобритания – на фестивала **Wingfield Arts & Music Festival** и в **Parley's Yard Trust**, а също и в Япония – в Нагоя, Осака, Фукуока, Кочи, Токио, Сапоро, Отару, Муроран, Хакодате, Томакомай и Куширо.

ADOGI (Асоциация за разпространение на международното графично изкуство) е създадена, за да сътрудничи на галерия **Taller Galeria Fort**. Галерията ви кани да станете част от тази асоциация с нестопанска цел, а чрез вашето сътрудничество ще може да поддържа Международния конкурс за графика малък формат в Кадакес.

ПРАВИЛА:

1. Всеки автор участва с четири графики. За предпочитане е, макар да не е задължително, творбите да бъдат с различни изображения.

2. Изображението не трябва да е по-голямо от 10 x 10 см (3.9 x 3.9 инча). Листът, на който е прикачено, не трябва да е по-голям от 18 x 18 см (7.1 x 7.1 инча).

3. Подписаните творби трябва да бъдат изпратени с препоръчана въздушна поща като **печатна пратка** в обикновен пакет, без стъкло, рамка или паспарту, обявена като **NO COMMERCIAL VALUE** (без търговска стойност), на адрес: **ADOGI**, Apartat de Correus 9319, Barcelona 08080, Spain, преди **15 март 2011 г.**

4. Творбите трябва да са придружени с правилно попълнен формуляр за участие и автобиография, посочваща име, дата и място на раждане на твореца, с приложена квитанция за платена такса. Моля, платете таксата с банков чек (**Banker's Draft**) (**Cashier's Check**) за 100 щ. д. (платими при банка от САЩ) или 80 евро (платими при европейска банка) на името на Мерседес Барбера (Mercedes Barbera), или с банков превод по сметката на ADOGI CCC: 2100-3447-76-2500015635, IBAN: ES63 2100 3447 7625 0001 5635, BIC/SWIFT CODE: CAIXESBBXXX (банка: „la Caixa“, адрес: Elisa 2 - 08023 Barcelona), или чрез **PayPal**, или в брой. Ако живеете в Испания, таксата е 40 евро.

5. Жури ще подобере творбите, които ще бъдат изложени. Имената на одобрените творци ще бъдат публикувани на нашата интернет страница на адрес **www.miniprint.org** през месец юни 2011.

6. Изложбата в Кадакес ще продължи 98 дни и ще бъде отворена за посетители всеки ден от 18.00 до 21.30 ч., от 25 юни до 30 септември.

7. Одобрените творби ще бъдат показани в галерия **L'Etangd'Art** в Баж, Франция, и на други места, които ще бъдат уточнени допълнително.

8. Жури от професионалисти в областта на графиката ще избере 6 печеливши графики, всички от една категория, които ще бъдат отпечатани в каталога в пълен цвят и в ес-

тествен размер. Художниците ще изпратят пет копия от своите наградени творби на галерия **Taller Galeria Fort**, които ще останат собственост на **ADOGI** само за културни цели.

9. Всеки награден творец ще бъде поканен да направи самостоятелна изложба на малки графики по време на 32-то издание на Международния конкурс за графика малък формат в Кадакес през лятото на 2012 г.

10. След закриването на пътуващата изложба, която е с продължителност около една година, на всички участници ще бъде изпратен каталог с всички изложени графики и пълна информация заедно с непродадените творби или чек за продадените.

11. Ще има 33 % комисионна за галерията от продажбата на творбите. 50 малки графики ще бъдат откупени от **ADOGI**. Ако авторите искат да продават, умоляват се да определят разумни цени.

12. **ADOGI** си запазва правото да прави репродукции и да излага приетите работи за рекламни или културни цели.

13. Въпреки че с всички творби ще се борави извънредно внимателно, **ADOGI** не поема отговорност за евентуална повреда или загуба. Творби, които не отговарят точно на изброените условия, няма да се връщат.

14. Участието предполага, че авторът приема горните условия.

За повече информация посетете **www.miniprint.org**

МЕЖДУНАРОДЕН КОНКУРС ЗА МЛАДИ ДИЗАЙНЕРИ JUMP THE GAP 2010-2011

С вяра в новите таланти за четвърти път световният лидер в обзавеждането за баня Роса, съвместно с фондация BCD (Барселона Дизайн Център), организира международния конкурс за млади дизайнери **Jump The Gap**. Той дава поле за изява на млади творци от цял свят в областта на интериорния и продуктово-дизайн и архитектурата.

Най-добрите проекти за банята на бъдещето ще могат да намерят международно признание и реализация. Номинираните проекти ще бъдат представени на изложението London 100 % Design през 2011 г. Там ще бъде обявен победителят в конкурса, който ще получи и награда от 5 000 евро.

Кой може да участва?

Дизайнери, архитекти или студенти по дизайн и архитектура, родени след 1 януари 1976, самостоятелно или в екип от двама души.

С какви проекти?

Да представят идеята за концептуално новаторски продукти и решения за баня: нови продукти, нови пространства и/или нови приложения и функции.

Регистрация:

Всеки желаещ може да направи заявка за участие на сайта на конкурса

www.jumpthegap.net не по-късно от 31 януари 2011 г.

Срокът за представяне на проектите е 29 април 2011 г.

Международно жури:

Също както и в предишните издания на конкурса проектите ще бъдат оценявани от водещи дизайнери и архитекти. Председател на журито този път е индустриалният дизайнер и архитект Рон Арад, Англия.

За повече информация:

www.jumpthegap.net

„ПРЕСИЧАЩИ СЕ МАРШРУТИ“ – ПРОДУКТОВИ РЕЗИДЕНЦИИ

Покана за кандидатстване

Вие имате възможност да кандидатствате, ако живеете в България, Чешката република, Унгария, Черна гора, Сърбия, Словения, Естония, Хърватия, Латвия, Литва, Бивша югославска република Македония, Полша, Румъния и Словакия.

В партньорство с четири северноевропейски центъра – резиденции за артисти HIAP има удоволствието да обяви открита покана за кандидатстване към визуални артисти и арт професионалисти на възраст под 40 години от новите членки и страните кандидатки за ЕС за научни изследвания и продуктови резиденции и да бъдат настанени от организатори в рамките на проекта „Пресичащи се маршрути“. Тези резиденции и съвместният проект са съфинансирани от програма „Култура“ на Европейския съюз за 2010-2012.

Краен срок за кандидатстване: 13 януари (четвъртък) 2011, 17:00 (GMT +2).

Основната цел на тази колективна инициатива е да открива и подкрепя нови таланти, да осигурява възможности за международна мобилност на визуални артисти и арт професионалисти от Източна и Централна Европа. Друга основна цел е да изгради нови мрежи за сътрудничество между страните участнички. Петте приемни центъра имат възможност да предложат петнадесет отделни индивидуални продукции и резиденции, всяка от тях за срок от един до шест месеца. Художници, куратори, критици и изследователи, базирани в Европа, могат да кандидатстват.

Избраните кандидати ще получат: стипендия за пътуване; безвъзмездна помощ за покриване на дневни разходи; производствена субсидия; безплатно настаняване и просторно студио за перида на пребиваване, административна, практическа и кураторска подкрепа при разработването на проект в рамките на „Пресичащи се маршрути“; подкрепа в установяване на контакти с местни творци и организации.

Брой и продължителност на резиденциите, предоставени от всяка институция:

HIAP – Хелзинска международна програма за художници (FI): шест тримесечни резиденции за научни изследвания и продукти; Балтийски Арт център, Visby (Швеция): три едномесечни резиденции за изследвания и продукти; Фабрика за изкуство и дизайн, Копенхаген (Дания): две тримесечни резиденции за научни изследвания и продукти; Temple Bar Gallery & Studios, Дъблин (IE): две тримесечни резиденции за научни изследвания и продукти; Nordisk Kunstnarsenter DalsAsen (NO): две шестмесечни резиденции за изследвания и продукти.

Критерии за допускане – профил на кандидатите: *Кандидатури ще се приемат от професионални художници на възраст под 40 години с най-малко 5 години непрекъснат професионален опит в областта на визуалните изкуства (без ограничения за метода и средствата). Кандидатите трябва да живеят и работят в една от страните, посочени по-горе. За да насърчи диалога и интердисциплинарното артистично сътрудничество, се очаква добро владение на английски език.*

Моля, обърнете внимание, че не се приемат заявления от студенти.

„Пресичащи се маршрути“ търси предложения, които експериментират с различни аспекти на художествена продукция и показват емоционални и интелектуални прозрения, лична всеотдайност и дълбочина на художественото мислене. Няма ограничения върху средствата или метода на предложената продукция.

За подробни указания виж: www.hiap.fi

Въпросите могат да бъдат насочени към: *Хена Хари, henna@hiap.fi*
Елена Tsitsirikou, eleni@hiap.fi

**XX МЕЖДУНАРОДНО БИЕНАЛЕ
НА ХУМОРА И САТИРАТА В ИЗКУСТВАТА**

„СВЕТЪТ Е ОЦЕЛЯЛ, ЗАЩОТО СЕ Е СМЯЛ“ – ГАБРОВО 2011

21 май-30 септември

Условия за участие. Общи положения

1. XX Международно биенале на хумора и сатирата в изкуствата – Габрово 2011 е конкурс за съвременни хумористични и сатирични творби в следните РАЗДЕЛИ/ИЗЛОЖБИ:

карикуатура; графика и рисунка; живопис; скулптура; плакат; фотография

2. Тема за всички раздели: СВОБОДНА

Тема за раздел „КАРИКАТУРА“: „ВСИЧКИ ПЪТИЩА ВОДЯТ КЪМ ...“

3. Организатори:

Музей „Дом на хумора и сатирата“, Община Габрово, Министерство на културата, Сдружение „Хумор на народите“.

Председател на Организационния комитет е кметът на Община Габрово.

4. Откриване:

21 май 2011 година в 11.00 часа в Музея „Дом на хумора и сатирата“ – Габрово Изложбите продължават до 30 септември 2011 година.

5. Жури

Жури, съставено от професионалисти и предишни лауреати, селектира творбите и присъжда наградите. Решенията на журито не подлежат на обжалване.

6. Награди:

– Голяма награда – статуетката „ЗЛАТНИЯТ ЕЗОП“, 2000 лв., диплом и самостоятелна изложба на Биенале 2013 година;

– Награда на град Габрово – статуетката „ГАСКАР“, 1500 лв. и диплом;

– Награди на Министерството на културата на Република България и дипломи – 6 награди по 1000 лв. – по една за всеки раздел;

– Награда на „Скални материали“ АД-Русе за скулптура – 2000 лв. и диплом;

– Награда на „Скални материали“ АД-Русе за млад скулптор (до 35 г.) – 1000 лв. и диплом;

– Награда на LIONS CLUB Баден/Хелентал, Австрия, за млад български график (до 30 г.) – 750 евро и диплом;

– Награда на сдружение „Хумор на народите“ – 400 лева и диплом;

– Награда на Музей „Дом на хумора и сатирата“ – плакет „Светът е оцелял, защото се е смял!“, предметна награда на стойност 300 лева и диплом;

– Награда на „Интер Дата Системи“ ООД за най-смешна фотография – професионална фотографска раница на фирма LOWEPRO и диплом;

– Награда на Дирекция „Национален парк „Централен Балкан“ за карикатура на тема „Защита на природата“ – 3-дневно пребиваване из Национален парк „Централен Балкан“ и диплом;

– Награда на Сдружение „Планета ГАБРОВО“ за творба на габровска тематика – статуетка, 100 лв. и диплом

Паричните награди подлежат на данъчно облагане съгласно българското законодателство. Наградите се получават от носителите най-късно до 31. 12. 2011 г. Наградените творби остават във фонда „Хумор на народите“ на Музея „Дом на хумора и сатирата“. Домът си запазва правото да покани за своя сметка наградените автори за участие в церемонията по награждаването.

Условия и ред за участие

1. Конкурсът е отворен за участие на всички творци, които приемат условията на този статут. Работни езици – български и английски.

В случай на спор решаващ е българският текст.

2. Срок за получаване на творбите – 1 март 2011 година

Адрес: МУЗЕЙ „ДОМ НА ХУМОРА И САТИРАТА“

ул. „Брянска“ 68, п.к. 104, 5300 ГАБРОВО, БЪЛГАРИЯ

За справки: тел.: /+359 66/ 80 72 48; 80 35 26; 80 49 45; факс: /+359 66/ 80 69 89;

e-mail: humorhouse@globcom.net; humorhouse@mail.bg

Условията и формуляра за участие (на български, английски, немски, френски и руски език), състава на журито и информация за получените, селектираните и наградените творби можете да намерите на <http://www.humorhouse.bg>

АВТОРИТЕ НЯМА ДА БЪДАТ ПЕРСОНАЛНО УВЕДОМЯВАНИ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ КОНКУРСА.

3. Творбите трябва да са оригинали, да са подписани от автора и да са негова собственост. Не се приемат творби, изпратени по електронна поща. Творбите не трябва да са били награждавани в други конкурси. Техники – свободни.

4. Максимални размери: за карикатура – А 4 (29 x 21 см); за графика и рисунка – 70/100 см; за живопис – 150/150 см; за скулптура – 80 см височина и 20 кг тегло; за плакат – 70/100 см; за фотография – 30/40 см

5. Всеки участник може да изпрати не повече от 2 творби за раздел/изложба. За участие в отделна изложба се допускат до 2 творби. Творбите за раздел „Карикатура“ трябва да са „без думи“.

6. На гърба на творбата авторът посочва името си, наименованието на творбата, годишната на създаване, техниката, стойността ѝ и раздела/изложбата, за която е предназначена. Творбите се придружават задължително от попълнен с печатни букви формуляр за участие.

7. Домът на хумора и сатирата приема с благодарност дарени творби и моли авторите изрично да отбележат волята си на дарители в удостоверението за дарение към формуляра за участие. Имената на дарителите ще бъдат поместени в интернет страницата на ДХС. Техните творби ще се показват в бъдещи изложби в страната и чужбина.

8. Авторите, които желаят да получат обратно творбите си, отбелязват това във формуляра за участие. Същите могат да получат творбите си лично в ДХС от 01. 10. до 30. 11. 2011 г. Творби могат да се връщат и по пощата в горепосочения срок, след изпращане от авторите на суми, включващи опаковане, експедиция и пощенски разноски:

– за карикатура, графика, рисунка, плакат и фотография – 20 лева;

– за живопис и скулптура – 50 лева;

по куриер за сметка на автора след неговото изрично писмено указание.

Творбите с неуредени разноски за връщане и непотърсени от авторите до 30. 11. 2011 г. остават собственост на Музея „Дом на хумора и сатирата“ – Габрово.

9. Сумите за връщане на творбите се изплащат: – чрез банков превод

Музей „Дом на хумора и сатирата“

БАНКА ДСК-Габрово

IBAN номер: BG83STSA93003110025400

BIC код на Банка ДСК: STSABGSF

– чрез пощенски запис – на името на Музей „Дом на хумора и сатирата“;

– в брой – в касата на Музея „Дом на хумора и сатирата“;

ЧЕКОВЕ НЕ СЕ ПРИЕМАТ.

10. Творбите се изпращат по пощата или по куриер като печатни пратки без рамки и паспарту.

11. Авторите заплащат транспорта на творбите си франко Габрово. Организаторите няма да транспортират творби, изпратени до друг краен пункт. Всички митнически такси и сборове, дължими при приемане и връщане на творбите, са за сметка на авторите, които ще бъдат уведомявани персонално за сумите.

12. Музеят „Дом на хумора и сатирата“ гарантира за сигурността на получените творби от датата на приемането до датата на връщането им. Той не поема отговорност за творби, повредени или изгубени по време на транспортирането им, и препоръчва на авторите да застраховат творбите си.

13. Музеят „Дом на хумора и сатирата“ си запазва правото да репродуцира изложените творби и да ги публикува в свои издания, както и да ги рекламира в други такива.

14. Музеят „Дом на хумора и сатирата“ издава каталог на изложбите. Само автори с допуснати за участие творби получават безплатен екземпляр от него. Останалите могат да закупят каталога от щанда на музея.

15. Организаторите гарантират, че обработването на личните данни на авторите ще се извършва съгласно действащия в Република България Закон за защита на личните данни.

16. Условията за участие имат силата на договор. С участието си в Биеналето авторите приемат условията на този договор.

ОРГАНИЗАТОРИТЕ КАНЯТ ВСИЧКИ АВТОРИ ДА ПОСЕТЯТ ГАБРОВО

НА 21 МАЙ 2011 ГОДИНА

И ДА ВЗЕМАТ УЧАСТИЕ В ЦЕРЕМОНИЯТА

ПО НАГРАЖДАВАНЕТО НА XX МЕЖДУНАРОДНО БИЕНАЛЕ

НА ХУМОРА И САТИРАТА В ИЗКУСТВАТА,

КАКТО И В ГАБРОВСКИЯ КАРНАВАЛ.

**Програма
СЪЮЗ
НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ**
месец януари 2011 година
ул. „Шипка“ 6

„Фотофестивал“
етаж 4, 26. I. 2011 – 6. II. 2011,
откриване 18 ч.

Изложба на Кирил Колев
етаж 3, 27. I. – 16. II. 2011,
откриване 18 ч.

„Отчет“ – изложба на Любен Стоев
етаж 1, 28. I. – 16. II. 2011,
откриване 18 ч.

VI МЕЖДУНАРОДНО ТРИЕНАЛЕ НА ГРАФИЧНИТЕ ИЗКУСТВА СОФИЯ 2010, ул. „Шипка“ 6, етаж 1, 2, 3, 4, 7 декември 2010 - 25 януари 2011 г.

Откриване на Триеналето

Организатор:

Съюз на българските художници, секция „Графика и илюстрация“

Партньори:

Столична община, програма „Култура“, Министерство на културата на Р България, Държавен културен институт-МВНР, Национален дарителски фонд „13 века България“, Фондация „Поддържане на изкуството в България“ с любезното съдействие на: Посолство на Кралство Белгия в България, Посолство на КНР в България, Посолство на Р Турция в България, Хотел „Дитер“, Белведере, Вулкан 4

За пръв път тази година Международното триенале на графичните изкуства представя богата програма от съпътстващи изложби, експонирани в общо 7 престижни столични галерии:

галерия „Сезони“ – Годишна изложба „Графика малък формат“ (от 30 ноември 2010 до 15 януари 2011);

галерия „Мисия“ на Министерство на външните работи на Р България – Изложба на наградени автори от Международното биенале на графиката Истанбул, Турция (от 1 до 10 декември 2010);

галерия „1908“ – Библиографски издания с авторски графики (от 2 до 27 декември 2010);

галерия „СРЕДЕЦ“ на Министерство на културата на Р България – Избрано от графично ателие „Гуанлан“, Китай (от 6 до 21 декември 2010);

галерия „РАЙКО АЛЕКСИЕВ“, **СБХ** – Стефан Марков, ретроспективна изложба (от 17 декември 2010 до 20 януари 2011);

галерия „АКАДЕМИЯ“ на НХА – Графичен център Академия, Белград, творби от Международния симпозиум (от 6 до 15 януари 2011).

Колекцията на Триеналето включи произведения на автори от 22 държави от цял свят.

Селекционното жури за избор на автори за участие бе:

Захари Каменов, Милко Божков, Стефан Божков, Димитър Грозданов, Кольо Карамфилов, Нина Ковачева и Христо Кърджилов.

Непосредствено преди официалното откриване международно жури, съставено от знакови за графичното изкуство фигури, определи наградите.

Сред гостите на Триеналето бяха **проф. Сюлейман Текчан** – основател и директор на Международното биенале на графиката в Истанбул;

Хуго Бесарт – носител на десетки награди за графика и водещ професор в Антверпен и **проф. Тан Пинг** от Пекин, представител на китайската графична традиция.

Голямата награда на Триеналето бе връчени на **Марк Фризинг (Люксембург)**.

Бяха дадени три равностойни награди на Васил Ангелов, Димо Колибаров и Петър Лазаров.

Отличието за млад автор получи **Зоран Мише Зоц** от Македония.

Освен тези награди бе присъдена и **награда на български журналист** с принос към популяризирането на това изкуство на **Людмила Димова** от списание „Лик“.

ГРАФИКАТА ДНЕС

Графиката днес съществува някъде между небето и земята. Като метафора това може да се отнесе към всеки от историческите й етапи – още от възникването й като посла-

Марк Фризинг (Люксембург) – Голямата награда на Триеналето

Димо Колибаров

ние и като репродукционен принцип, тоест към всяко време, в което това изкуство изявява своите специфики и автономия. В съвременното, само преди десетилетия, графиката манифестираше по най-големите световни форуми и демонстрираше постиженията си в специализирани биеналета, триеналета и т. н. В социален аспект нейните особености я приобщаваха както към масовите и най-демократични медии, така и към елитарна и тясно специализирана публика. Едва ли има област и духовна дейност, към която печатната тиражирана графика да е останала без отношение. Днес тази констатация, в основния си патос, е непроменена – само в детайлите е по-разнообразна и недефинитивна.

В последно време графиката не е съпътствана от шумни откривания и дискусии, нейните маршрути по света не са гъсто населени от автори, ценители и меценати, така както бяха. Новите комуникации ли замениха страстта към графичния отпечатък и техническите му тайни, пазарът ли заглъхна, вкусовете ли се смениха, или преориентацията към други средства отмести вниманието на зрителите? Вероятно всичко това повлия, заедно с проблемите, които самата графика вътрешно изяви. Става дума за видовата интеграция, за смесването и обновяването на техниката, за актуализиране на израза и за редица индукции, свързани с традициите, с новите тенденции и похвати, с националните школи, с поколенията и техните представители... С времето графичното изкуство освободи територии за конфронтации и дискусии и въпросите се умножиха и усложниха.

Вероятно този процес постави под съмнение редица съществуващи по-рано около графиката митологеми.

Разсъжденията дотук насочват към част от основанията в България да съществуват две големи международни изложби на графиката. Същевременно новата социална ситуация около графиката предпостави и преориентацията на редица други световни прояви, както и на много автори. Триеналето в София през 2010 г. се провежда за шести път. Сега организацията му се съпътства от етап на теоретизация за проблемите на графиката, което доведе до редица промени – спрямо технологическата определеност, експонирането, селекцията, мащабите и др. Естествено рефлектира и въпросът как графиката днес се самоопределя спрямо традициите и иновациите и как изложбата трябва да изрази този процес.

Шестото международно триенале на графиката в София ще постави всички пред редица въпроси, свързани с вкуса, с познанието, с критерия, с индивидуалните истини, с обективните процеси и най-вече със смисъла и целите на събитието. В настоящата изложба има блестящи постижения, присъстват големи автори, проявяват се тенденции, съпоставят се различни позиции. Конкурсният раздел е допълнен от съпътстващи изложби, които насочват към други отношения към образа и към понятието за графичност. Всичко това едва ли може да изясни цялостната истина за графиката днес. Тя остава да съществува някъде между небето и земята – там, където състоянието е динамично, но и където усещането за традиционните ценности и предполагаемите промени е най-силно.

Картината на съвременната графика е привлекателна с нейната неопределеност.

Коректно е да допуснем, че всяка изложба изразява един неин етап, и че Международното триенале в София разкрива съществените му особености.

Димитър Грозданов

БРЮКСЕЛ ДО БЕЗКРАЙ

Изложба – част от Международното триенале на графичните изкуства
ул. „Шипка“ 6, етаж 4

Изложбата „Брюксел до безкрай“ е част от плодотворното сътрудничество между

Зоран Мише Зоц (Македония) – отличие за млад автор

общността Валония – Брюксел и България. Ние можем също така да възприемем този „поглед“ към столицата на нашата общност и на Европа като европейско събитие, тъй като то се случва точно в момента, в който навлизаме в последните седмици на белгийското председателство на Европейския съюз.

Това, което ни е показано, не е туристически образ на Брюксел, а лична, следователно субективна гледна точка на автори, работили в творчески бази, които ни представят своето собствено усещане за градското пространство.

Благодарение на подбраните изображения по-добре разбираме до каква степен градоустройството не е безпристрастен начин на строене; то организира отношенията между общностите от хора, съхранява или заличава паметта, накратко остава трайно в изграждането на идентичностите.

По този начин Брюксел внася допълнително измерение в общопознатата представа за един вековен град, белязан през дългата си история от различни владения и влияния

– испанско, австрийско, френско, и днес, повече от всякога, богат с многообразието на своето население.

Столица на френската общност, столица на Белгия, столица на Европа, Брюксел – град основно франкофонски – е всъщност и една лаборатория за културно многообразие.

Пожелавам тази изложба да даде възможност на българския зрител, член на Европейския съюз също като нас, да опознае малко „своята втора столица“.

Фабиен Рьотер – делегат на областта Валония-Брюксел

ТВОРЕЦЪТ В ГРАДА – „БРЮКСЕЛ ДО БЕЗКРАЙ“

Фотографията е най-доброто средство за описание на света и за възприемане на действителността, тя е също така идеалният инструмент за съхранението на колективната визуална памет. Нейната изобразителна мощ, дължаща се на точността и бързината ѝ, са я превърнали в универсално средство за изучаване, за опознаване и за общуване.

Да си припомним, че изобретяването на фотографията съвпада с индустриалната революция и светкавичното развитие на градското пространство през XIX в. и че градът е предпочитана тема за фотографите. Да споменем градските пейзажи на Дюбоа дьо Нео (1799-1872), на Едуар Фиерлан (1819-1869) или покриването на река Сена през 1867, документирано от братята Гемар.

Градът не само никога не престава да вдъхновява фотографите, но и се превръща днес в основополагащ материал и пространство за творене. Въпреки че фотографията е начин да се улови и фиксира действителността, тя не е неутрална; тя е най-вече гледна точка на снимащия именно чрез пренасянето на действителността. Тя може освен това да изрази една мисъл, да придаде смисъл, да породи емоция, иначе казано – да бъде пълноценен акт на визуално творчество.

Предложението, отправено към авторите фотографи да дойдат в Брюксел, е покана към тях да експериментират с града, да го усетят с цялото си съществуване, да затвърдят по-скоро един творчески подход, отколкото да представят документално виждане за нещата. Градът тук е не само темата, а сложен и променящ се материал, който предполага поемане на риск, за да бъде овладян. Градът е и тяхното ателие, той е сцената, театърът на тяхното действие, а не просто декор.

Целта на творческите бази е двойна: от една страна, да предоставят на творците условия за работа, които да им позволят да внедрят този опит в личното си творчество, а от друга – да създадат архиви за бъдещето, които ще свидетелстват за състоянието на града и на фотографията днес в техните многообразия и парадокси.

Творците, отдавайки се изцяло на своите произведения, ни карат да споделим личното им възприятие за града и отварят очите ни за безкрая.

Жан-Луи Годфроа, комисар на изложбата

Изложба-конкурс „Национални награди на АЛИАНЦ България за живопис, скулптура и графика 2009/2010“
ул. „Шипка“ 6, етаж 1 и 2, 11 – 30. XI. 2010

За втори пореден път бяха връчени наградите от конкурса на авторитетната финансово организация Алианц България за живопис, скулптура и графика. За втори път във финалния кръг бяха събрани номинираните автори от шестте регионални изложби на изложбата-конкурс от цяла България и бяха определени носителите на големите награди между тях.

Награда за живопис получи Десислава Денева, за графика бе отличена Емануела Ковач, а за скулптура Нели Христова.

ГРУПА XXL. РЕМИНИСЦЕНЦИИ ОТ 90-ТЕ

Есента на 2010 година ще бъде запомнена и със серия изяви, посветени на едно ярко явление в съвременното българско изкуство от последните две десетилетия – дейността на група XXL. До края на ноември в СГХГ продължава изложбата „Група XXL. Реминисценции от 90-те“, която включва избрани произведения на нейните основни членове – Свилен Стефанов, Хубен Черкелов, Косьо Минчев, Георги Тушев, Иван Кюранов, RASSIM, Генади Гатов, Георги Ружев, Петър Райчев, Анатолий Осмоловски, Дейвид д’Агостино, Борис Сергинов, Росен Тошев, Красимир Добрев, Димитър Яранов. Куратори на изявата са Свилен Стефанов и Иван Кюранов.

Изложбата отразява историята на групата, а като нейно продължение в края на месец ноември в галерия „Академия“ ще бъдат представени новите произведения на авторите. През есента индивидуални изложби организираха и някои от членовете на групата – Косьо Минчев в галерия „Аросита“, Иван Кюранов и Дейвид д’Агостино в НХГ.

Изложбата в СГХГ има изцяло ретроспективен характер. Творбите са от фонда на галерията и от личен архив. Авторите са представени с емблематични за тяхното творчество творби. Изложбата включва видео, фотография, живопис, инсталации и обекти, създадени в годините 1994-2003. Публиката има шанс да види откъс от историята на съвременното българско изкуство в оригинал.

За да бъде разбрано изкуството на тези художници, трябва да си припомним времето около средата на 90-те години. В този период в страната се натрупва критична маса от социално напрежение, породено от съществуването на кръгове, които задържат развитието на страната в социалния живот и в изкуството. За авторите е ясно, че се нуждаем от социално ангажирано, провокативно по своя характер изкуство, което да се намеси в живота и да открие нова перспектива.

В края на 1994 г. се сформира група от единомишленици, която се заема с тази нелепа задача. Това, което отличава тези художници, е ясното им желание за социално-критичен радикализъм, който да говори ясно за проблемите на обществото, за нравствените мутации и политически перверзии.

Тези ясно заявени цели са вписани в Манифеста на XXL от 1995 г., публикуван за първи път във в. „Култура“ и допълнен по-късно в публикация в „Литературен вестник“.

Група XXL декларира принадлежността си към ново изкуство, което трябва да се наложи безкомпромисно, тъй като в обществото и в изкуството съществуват твърде много антимодерни явления, които претендират за официалност. Това е бунт срещу анахроничността, закостенялостта, консерватизма. Целта е да се подкопае съществуващото статукво, унаследено и системно утвърждавано от официалната култура. Те са решени да говорят и за екологията, за бедността, оцеляването, изолацията на индивида.

Провокативно настроеният художествен кръг променя представата за художествена ценност. Визуалният език, който използват, е от репертоара на неоконцептуализма. Реализират инсталациите, обектите, концептуалната живопис с подчертана рационалност на творческия акт. Главна стратегия на групата е да предизвика обществото да забележи и реагира на изкуството им с критически коментар. С целенасочена провокативност художниците не просто очакват да бъдат обвинени в цинизъм или вулгарност, те умишлено предизвикват подобни реакции и с удоволствие ги очакват. Объркването и раздражението са най-добрата рецептивна реализация на техните произведения. Провокациите са крайни, преминати са границите между изкуството и живота и така е постигната главната цел – възможният диалог със зрителя, който познава насилията като факт от живота, като желание за власт и потисничество.

Галерия XXL

През 1996 г. художественият кръг открива свое изложбено пространство - галерия XXL на площад „Македония“ 2 в София. Галерията следва целенасочена програма, за разлика от другите частни галерии, и е първата, която има стойност на група. Тя организира представителни изложби и теоретични семинари, търси и намира международни партньори, подпомага изявите на млади автори у нас и в чужбина. За кратко време получава статут на независимо, некомерсиално пространство.

Зареждат се изложби, инициирани от кръга XXL: „Косьо, Хубен, Тушев“ (1997), „Измерения на насилието“ (1998), „Неопластицизъм“ (1998), „Gangstart“ (1998), „Да нариташ културата“ (2000), „Българският пейзаж като метафора“ (2001). През периода 1997-2001 година в галерията се организират четири последователни изложби, наречени „Нови радикални практики“. Художниците създават социално ангажирано, политически провокативно изкуство. Целта е вече заявена - да се поражда съмнение в установените в обществото морални норми и политически пристрастия, да се скъса със съществуващия манталитет и традиция. Това се постига пак със средствата на изкуството - с анархистичния жест, грубостта, дори вулгарността.

Галерия XXL променя сцената на българското изкуство. След много интриги и задкулисни действия тя е закрыта през 2003 г. след изложбата „Антисакс. Ново политическо изкуство“. Създателите ѝ се пръсват по света, но и до днес остават свързани в търсене на нов артистичен език.

В залите на СГХГ

В „Автор, произведение, зрител“ (1997) Свилен Стефанов излага текстове, напечатани на пишеща машина и подпечатани с личния му печат, подпис и снимка. Зрителят се среща със словото като пластичен образ. Творбата е издържана в традициите на концептуализма. Авторът създава и произведението „Манифест“ (1995). На тъмен фон се открояват нарисувани предмети – черепа, кости и ножове, символи на радикалния подход за създаване на изкуство, което се базира на факта, че единственият начин да построиш нещо ново е преди това да унищожиш старото.

Често зад метафорите на сексуална тематика стоят проблеми от политическо и социално естество, а в привидно невинните игри се крият опасни неща. С поредица от снимки Иван Кюранов показва случаи на перверзия. Фотоинсталацията „Kindersexsurprise“ (1997) представя играчки от шоколадови яйца в сексуални пози. Композицията е реакция срещу политиката в страната, като се прави връзка между бруталните отношения в обществото и сексуалността. Върху кадър от табелата на Академия „Брера“ в Милано Кюранов е нарисувал знака на анархията. Творбата е озаглавена „Войната продължава“, 1996. Достатъчно е да си припомним, че е годината на разрухата, за да е ясно, че авторът е реагирал веднага, внасяйки в очакваните събития дух на критична анархия.

Близко до тази идея е и творбата „Автопортрет върху манифеста на немските анархисти по въпросите на Източна Европа“ (1992) на Георги Ружев.

Красимир Добрев преосмисля метода на автоматичното писане, познат още от изкуството на сюрреализма. Намерението на художника е да експериментира с него като средство за проникване в собственото съзнание, да достигне до неподправено вербализиране на подсъзнанието, така, както са успявали поетите сюрреалисти. Думите са прецизно изписани, с внимание към всяка буква. Съпътствани са от рисунки, които нито сами по себе си, нито в комбинация с текстовите съдържат някаква конкретна информация.

Друг е случаят с Расим. Той често използва себе си, тялото си, за да създава произведения на изкуството. Виждаме го във видеопърформанса „Дрога“, в който в продължение на час и половина се проследява процесът на дрогиране на самия автор с полимерно ле-

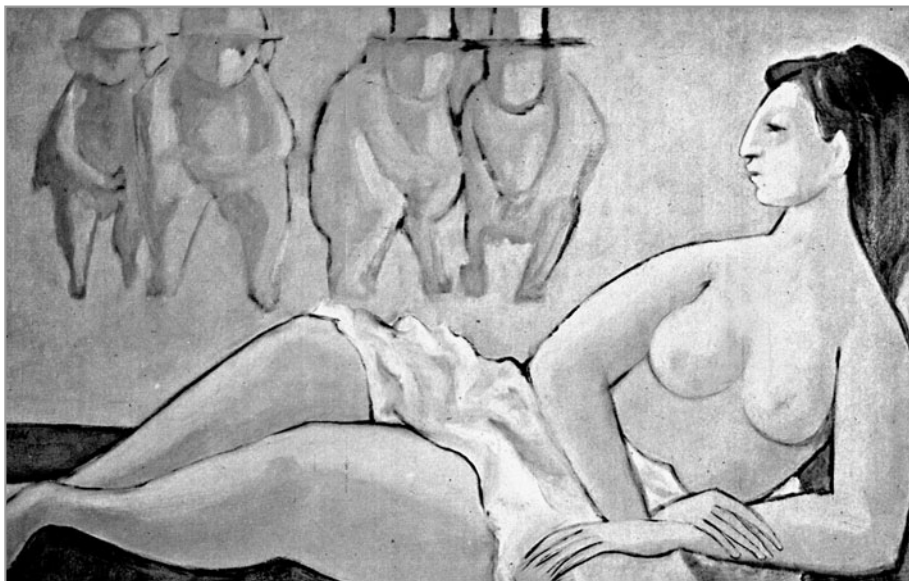
СГХГ, част от експозицията

пило за фаянс. Целта му е да алармира обществеността за съществуващия проблем. В изложбата е експониран и кадър от видеото, нарисуван с техниката на живописиста.

В „Битов пейзаж“ Борис Сергинов и Габриела Петрова разкриват скритите страни на съпругеските отношения. Експонираните три фотографии представляват документация на акцията от 2001 г., в която бившата му вече съпруга Габриела Петрова чупи порцеланови чинии върху главата на Сергинов.

Изложбата впечатлява и с професионално представената и изчерпателна документация – плакати от изложби, обяснителни текстове, архивни материали, запечатали някои от основните изложби на групата, статии от списания, анализиращи акциите им, снимки. На монитор в изложбената зала може да се разгледа дискът на групата.

Мария Андиркова

Сами Биджерано

СЛОВО ЗА САМИ ИЛИ ОПИТ ЗА ПОРТРЕТ

Надали колажът от спомени, дори и при най-доброто аранжиране, би могъл да пресъздаде все още близката визия за Сами Биджерано. Този, за когото човешкото добруване бе глобален приоритет и който не прие до края превръщането на културата в обикновен параметър на маркетинга. Затова прецизно избра, след дълго скиталчество, обкръжението в последните десетилетия от своя живот, считайки го за основно пространство за личен комфорт. Намери търсения идеал за жена – Мимата и любимия пейзаж – този на Банкя, който така дълго търсеше и сред който живя до края в мир.

Макар и неотдавна отишъл си от нас, все по-настойчиво повтарящата се накрая дума „оцеляване“ ме накара да се опитам да си го представя как би изглеждал Сами Биджерано сега, днес, в нашия глобален „семпъл“ свят, с налагащия се в него скептицизъм срещу уникалността.

Какво ни говорят картините му, възпяващи „изчезващата красота“? Как би изглеждал той със своето достолепие, с характерния, присъщ само на него микс от бохемство и интелигентност без претенциозност, с неговата библейска мъдрост и чувство за хумор, но без сарказъм и излишна парадоксалност? Тоест, какво би представлявал той в очите на възпитаните във виртуалния свят хора сега, как би била възприета неговата особена аура, изпълнена с особено високомерие, без нарцисизъм. С една дума, как биха изглеждали днес артистичният аристократизъм на Сами Биджерано и живописните му притчи за историята на света и вярата в неговите извечни стойности? Би ли бил той привлекателен, не само за нас, но и за тези, които прахосват усилията си, ровейки се в скандалните и гъделичкащи истории за хората. Как би се възприела неговата еротика, защото тя никога не му е била чужда и картините тук го доказват.

Той не се интересуваше от разюздаността на нравите, безпардонността и липсата на свян. Неговите очи виждаха, а ръката рисуваше – слънцето, синьото море, чудесния улов на риба, едрите звезди и наръбената луна, осветила златния град и полуголото тяло на любимата жена. Сами умееше да пресъздаде потъването в негата на сладостта, да насити картините си със силна светлина, при която цветовете изпъкваха с най-голямата си интензивност, от която любимите му гълби, присъстващи навсякъде и даже върху шапките с широки периферии на неговите жени, изглеждаха още по-бели. Притчообразните му сюжети внушават спокойствие и въпреки библейските си послания не изглеждат назидателни. И това бе също част от неговата култивирана с годините житейска мъдрост за времето и мисията на художника. А именно – да пресъздава по свой начин любимите си състояния и послания. Той бе наясно, че никоя интерпретация не би могла да се счита за окончателна или неизменна. Това личи от картините му в тази зала – тези, които носят нежност, наслада, самоирония, слисване пред красотата и диханието на истинския живот, този, който ни се изплъзва между пръстите ежедневно като пясък.

Нека бъдем поне за малко със света на Сами Биджерано, който за едни от нас е все още актуален, а за други е вече виртуален, и да благодарим на тези, които ни доставиха това удоволствие.

Аксиния Джурова

КЛАСИРАНИ АВТОРИ ЗА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ В АТЕЛИЕТАТА В СИТЕ ДЕ-3-АР, ПАРИЖ И ШВАНДОРФ, ГЕРМАНИЯ

За Париж:

Атанас Атанасов; Мария Райчева; Людмил Георгиев; Камен Старчев; Деян Вълков; Красимир Русев; Мартина Караиванова; Весела Статкова; Росен Тошев; Мариана Маринова

Резерви: Огнян Петков; Светла Петкова

За Швандорф: Николай Колязов; Валентин Дончевски

Резултатите за Мюнхен ще станат известни по-късно.

Част от изложбата за конкурса в Сите де-3-ар

„ПОД МАСАТА“ НА ПАВЕЛ КОЙЧЕВ

Притча за бягството в зала „Райко Алексиев“

Павел Койчев е рицарят на зала „Райко Алексиев“. Само неговите самотни акции, макар и оставяйки я полупразна, успяват да изпълнят бялото ѝ пространство с тишината на смисъла. Само той успява вътрешно да свърже наглед толкова различни инсталации като „Рицарите на кръглата маса“, „Склада“, „Високомерна разходка“ и др.

През зимата на закрито, а през лятото сред природата Павел Койчев редовно, ненадрапливо и естествено като сезоните щедро ни дарява своите плодове – пластични притчи за живота. Трудно е да ги определя жанрово – причудлива смес от скулптура, литература, философия, цвят, пространство, архитектура, митология, народопсихология... Точно затова ги наричам спектакли. Културни феномени. Сътворени предимно от нетрайни материали, тези произведения са освободени от претенцията за дълговечност, присъща на скулптурата. Това ги прави свободни да обитават текущото време, но без да са злободневни. Колкото и да са големи като размери, в тях винаги се усеща крехка ефимерност, но и много специална сила. Летежната сила на крилатите насекоми. Още от ерата на „торните бръмбари“, които преминаха директно в митологията, артистът Койчев създава своите „обекти“ с възхитителното усърдие на пчелите. Без да си задава екзистенциалните въпроси за смисъла на творчеството, независимо дали работи с пръчки, кал и тор или с

Павел Койчев

оникс и светлина... Павел Койчев твори своя смисъл.

„Под масата“ подобно „Високомерната разходка“ ни сепва с бутафорната пъстрота на едно инфантилно миниобщество, самодоволно в своята привидна жизнерадост и самодостатъчност. Но дълбоко под масата на „Под масата“ е утаена тъгата, през която мъдрият наблюдава безгрижно забавляващите се потомци. Със смяната на делничния ни мащаб „Под масата“ изкушава да се скрием обратно в детството, както някога се криехме под масата, за да избягаме от сивия и скучен свят на възрастните. И наистина ни се приисква, макар и илюзорно, да се смалим и да се спасим от кошмара, в който живеем. Този свят вече не е нашият, той е враждебен, груб, циничен... Лаком! Може да се опише като огромна маса, отрупана с храна и лъскави играчки. Масата на благоденствието. Една част от популацията живее на масата. През деня преяждат, а през нощта танцуват и повръщат върху нея. Другите „на ужиким“ са се скрили под масата. В някакво бутафорно отшелничество, в измисления си свят. Бивайки успоредни, тези светове си въобразяват, че никога няма да се срещнат и во веки мирно ще си живуркат заедно. Един от мъжките инфантили е дръзнал да се покатери по крака на Масата, любопитен да зърне горния свят... Друг се прехласва по девойките „в пъстри премени“... А сред тях върху бял куб е приседнал внукът на мъдреца, потънал в много мрачни мисли... Всъщност в „Под масата“ се е заселил интелектуалецът беглец. И май така му харесва.

Мария Ландова

„ЕМОЦИОНАЛНО ПЪТЕШЕСТВИЕ“ EMOTIONS TOUR

(фотографии от Германия), ул. „Шипка“ 6, етаж 4, 23. XI. – 6.XII.

Автори: Карл Клей; Харалд Крьоер; Файзел Громбалди; Клаус Шатнер; Соня Райтц и техните гости Ули Щайгер, Надин Дили, Саша Хютенхайн, Стефан Гезел, Лайла Прегитцер, Юрген Исберер

„Емоционално пътешествие“ е замислено като пътуваща изложба, която след Париж, Букурещ и други градове в Европа ще бъде представена и в България. Творбите на петимата фотографи, събрани в една изложба, ще ни разкрият различните стилове и характеристики на хармоничното във фотографията.

Портрети, улици, пейзажи, хора и природа, мода, фоторисунки – всичко е превърнато в общ интересен ансамбъл, създаващ възможност за задълбочен поглед. Изложбата ще бъде открита с мултимедийно шоу – допълнително докосване до фотографското изкуство. Авторите ще бъдат на откриването на разположение на публиката и медиите.

За авторите:

Соня Райтц е родена през 1975 г. в Ейнген, в близост до Улм, където от 10 години тя работи в своя рекламна агенция. В края 2008 започва да се занимава с дигитална фотография и крачка по крачка изгражда свой собствен стил, който се отличава с чувствителност. Централно място в нейното творчество заема макрофотографията. Чрез сполучливата връзка между снимка и емоционален текст се раждат душевни картини.

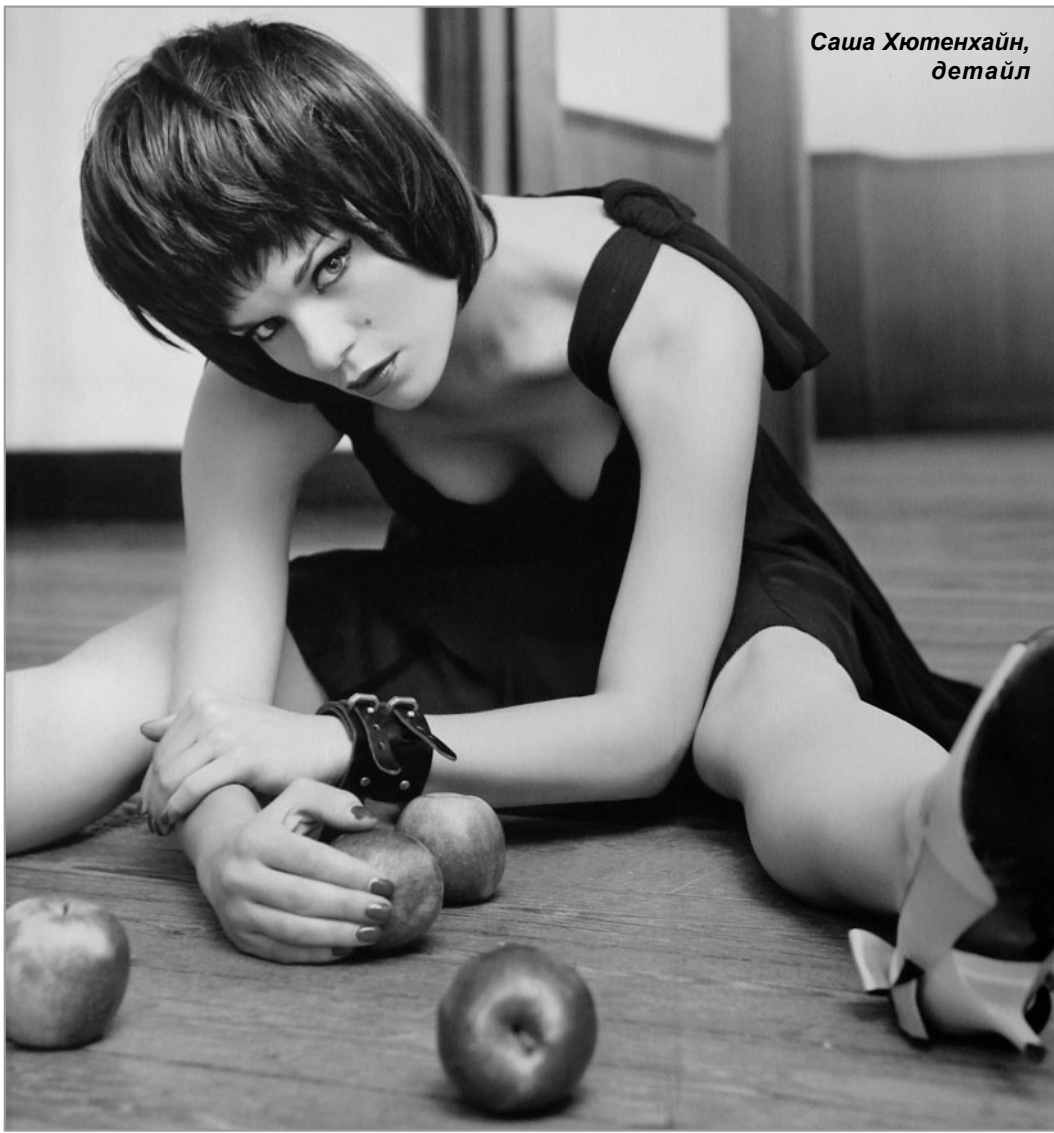
Карл Клей е роден в Шверценбах, до Цюрих, през 1945 г. Там се намира и неговото студио за портретна фотография. Паралелно с основната си дейност, портретната фотография, той е очарован от мотивите на Южна Африка. Чрез прилагане на подходящи приложения, в комбинация със специално подбрани филтри и собствен фотоматериал той създава неповторими творби.

Харалд Крьоер е роден през 1955. Завършва инженерство и планиране на околната среда, паралелно с това специализира в областта на изкуството. Занимава се с фотография от 1973. Креативен стимул за него се оказва дигитализирането на фотография-

та. От две години е художествен директор на фотодните в Пирпасенс. Местата и хората му дават нови идеи за екстремни и противоречиви композиции.

Клаус Шаттнер е роден в Грюншат, Пфалц, през 1947. Живее и работи като свободен фотограф в Олденбург. Работи с дигитална фотография от 2003. При това остава верен на високите изисквания и неповторимостта на аналоговата фотография. За него е важно да подчертае типичността и характера в една творба. Много от неговите снимки са били награждавани на международни форуми.

Файзел Громбали е роден 1977 в Лудвигсхафен на Рейн. През 2001 открива страстта си към фотографирането на хора. Като залага на ефектите, свързани със светлина, създава емоционално заредени фотографии.

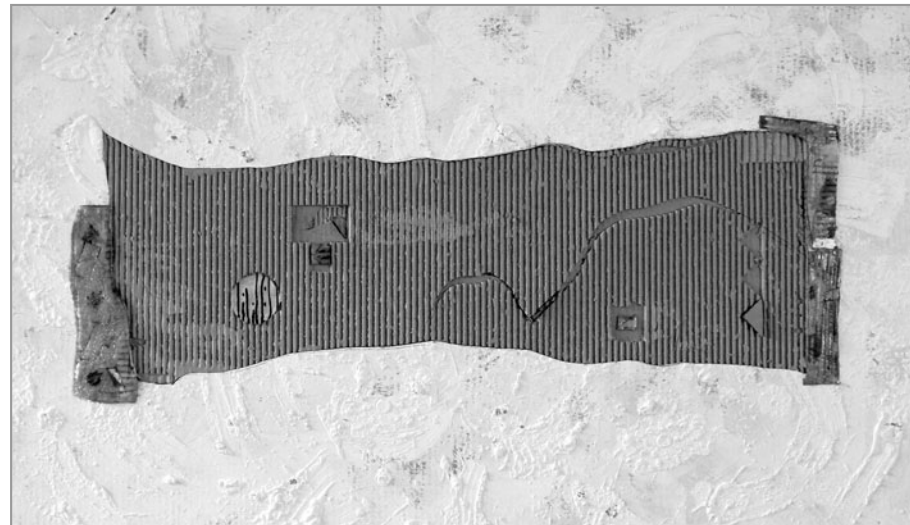
**Саша Хютенхайн,
детайл**

„ДРУГАТА ПОВЪРХНОСТ III“ В ГАЛЕРИЯ „СРЕДЕЦ“ НА МК

Професор по текстил в НХА, от години Анна Бояджиева се разкрива пред ценителите и публиката в неочаквани ракурси с най-разнообразни провокации откъм материали, форми и идеи.

И в тази изложба тя е подходила нестандартно и творчески. Тук тя е в движение. Вълнува се от днешните въпроси, стреми се да реши сегашни проблеми. И всъщност ни включва в тези свои търсения – не на текстилец, а на модерен художник.

А диапазонът ѝ на художник е поразяващо широк. Аз се възхищавам на инсталацията ѝ в бяло. Тук свободните пластичности са и привлекателно фактурни, и разкрепостени като

Анна Бояджиева – „Другата повърхност“

състояние на художничката.

А център на изложбата са серия картини върху хартия, в които Анна Бояджиева не се бои да се прояви в стилистиката на модерното изкуство на ХХ век. Защото, всъщност, нали важно е какво огласяме на един език. А мисля, че на всички ни е ясно – вълненията и посланията на художничката имат днешна дата и днешен адрес. Творбите ѝ привличат с естетизъм и декоративен финес. Представяме си ги в големи пространства, които те изпълват със светлина.

Тук е и нейната емблематична работа, с която тя преди години направи истински пробив в текстила, като шокиращо показа, че и от антимаaterialи като полиетилен и синтетика може да се прави изкуство.

И във всичко това толкова дързост и толкова изящество, интелигентност и спонтанна енергия. Цялата Анна Бояджиева е това кълбо от напрежения!

Да ѝ пожелаем да бъде все такава и да продължи все така да върви пред своите студенти.

Из словото на проф. Ружа Маринска при откриването на изложба

ПРИСЪСТВИЕ

Пространство, наситено с емоции. Митографии и скулптури.

Изложбата на Станислав Памукчиев и Емил Попов в галерия „Ракурси“ в периода 3-17 ноември 2010 предлага няколко посоки на размисъл при възприятие. Първата насочва вниманието на посетителя към съпоставката материя и пространство, емоционално и реално, вещественно и духовно присъствие. Втората насочва погледа към тълкуването на историята и митологията през призмата на анималистични скулптури и абстрактни мотиви в рисунки и живопис. Третата посока поставя въпроса за колективното присъствие на двама творци в експозиционното пространство на галерията.

Станислав Памукчиев и Емил Попов са художници, които едва ли имат нужда от представяне. Поотделно и като тандем те са се представяли многократно в български и световен артистичен контекст. Произведенията, показани в настоящата изложба, са създадени през 2009 г. Съвместното присъствие на Ст. Памукчиев и Е. Попов маркира приятелство, творческо сътрудничество и общ пластично-пространствен възглед.

Пространството на експозицията, реално погледнато, е мислено като „диалог“ между живопис/рисунка и скулптура. Макар да се усеща някакво напрежение, в смисъл на емоционално пренасищане, то е „плътно“ и изразително. Изложбата като цяло носи емоционалната концентрация на творби, в които съжителстват синтетична изразност, простота и подчертана надматериалност. Акцентът е поставен върху духовното, не толкова върху формалното присъствие и образна конкретност на формата, колкото върху енергията и емоцията, която произведението носи в себе си.

За Станислав Памукчиев са важни материята, цветът и фактурата. Той събира и централизира увлечението към митология и синтетичното наслаждане на материи и смисли. Той

Станислав Памукчиев

„мисли“ платната и рисунките си в натрупване на форми и жестове в пестелива цветност. В рисунките му могат да бъдат разчетени силуети на животни, умалени човешки фигури, аморфни колоритни маси, носещи идея за динамично присъствие. Памукчиев освобождава съзнанието на зрителя, като го оставя свободно да конструира образни конфигурации в привидно загатната „тематична“ рамка. Рисунките са създадени през 2009 г. и са изпълнени върху тип ръчна хартия с въглен, пепел, сухи пигменти, акварел и акрилна емулсия. Те онагледяват етап в развитието на пластическите и тематични търсения на автора, на неговите интереси към изначалното и митологичното.

Емил Попов показва скулптури на животни. Независимо от интереса му към работата с различни материали, за тези творби той споделя: „Не мога да спра да правя традиционни скулптури на животни от лят метал. Необходими са ми.“ Така тази необходимост се превръща в своеобразен визуален превод на цветните маси и пластични структури на Станислав Памукчиев. По този начин между типове произведения става образен „диалог“, в който се подчертава общ изразен код, който носи синтетичен, надматериален възглед.

Двата клона на художествена дейност – живописата и скулптурата имат различен вид изразност. Станислав Памукчиев работи с напълно абстрактни материи и структури, а Емил Попов се опира на първичната разпознаваемост на натурата, пречупена през деформация и визуална експресия. Посоката на въздействие на творбите обаче е обща. Авторите работят динамично и активно с пространството. Представени в единно експозиционна среда, произведенията им показват търсения, които са адресирани към надпредметното присъствие на конкретно произведение на изкуството. Платна, рисунки и скулптурни композиции носят вътрешно напрежение и звучат синхронно, поставят въпроси за паметта и историята, за пластове на времето и духовната памет на човечеството.

Даниела Чулова-Маркова

Емил Попов

„ДЕКОНСТРУКТИВНИ ПОРТРЕТИ“ В ГАЛЕРИЯ „АРОСИТА“

Иво Бистрички е избрал да озаглави новата си изложба, показана в галерия „Аросита“, „Деконструктивни портрети“. Тя се откри в средата на месец ноември и има амбицията да предложи нов поглед върху класическия портрет от епохата на Западния ренесанс и Барока.

Иво Бистрички

Авторът се насочва към тази тема, тъй като от всички жанрове в изкуството този е свързан най-силно с личността и битуването ѝ във времето. В най-добрите образци на портрети, от която и да е епоха, са закодирани и преплетени психологическите аспекти на образа с неговия исторически и социален контекст по начин, който разкрива неговата уникалност и значимост. Неслучайно авторът се обръща към портрети от миналото, които са неоспорими шедеври, като „Мона Лиза“ на Леонардо да Винчи и „Урок по анатомия на доктор Тулп“ на Рембранд и др. И ако приемем, че шедевърът е едно от малкото съвършени творения в нашия несъвършен свят, то той представлява и идеалната конструкция, в която всеки елемент е значим, но като градивна, хармонична

част от цялото. Как можем днес да общуваме със съвършеното произведение на изкуството от отминала епоха? Най-често като го наблюдаваме пасивно и се опитваме да свържем нашето собствено усещане, виждане и преживяване с всичко научно и прочетено за него. Но в конкретния случай Иво Бистрички избира активната позиция да промени, да „деконструира“ уникалния образ, като по този начин го „присвоява“ и го прави част от днешното време, натоварвайки го с проблематика, която е актуална тук и сега. Така класическият образ придобива двойствено битие – като факт от миналото и като част от съвременното произведение на изкуство. Авторът избира агресивен метод за деконструиране и усвояване на образа. Първо той го прехвърля върху метална плоскост, като го лишава от оригиналната му цветност и го превръща в черно-бяло изображение. След това постига трансформацията, като наранява, надрасква, пробива или огъва металния лист. В един следващ момент, процесът на преобразяване продължава, като авторът деформира, частично заличава или променя конструкцията и пропорциите на лицето; понякога дори го премахва и го заменя с условна повърхност, но без да губи връзка с първообраза. Въпреки агресивната намеса портретът прототип никога не бива загрозен. Художникът му дава нова самоличност, но никога не го лишава от първоначалната му красота.

Тъкмо този подход дава смисъл на изложбата – деконструкция, но не като разрушаване, а като нов поглед, интерпретация върху вече съществуващото. С даването на различна реалност в „деконструктивните портрети“ успява да провокира зрителя да заеме активна позиция, да види и осмисли по нестандартен начин класическите портрети и съдържанието, което носят.

Стефания Янакиева

НАИВИСТИЧНО ИЗКУСТВО, ОСЕЯНО С ДУХОВНИ ПОСЛАНИЯ

Изложба на Росен Рашев-Рошпака в галерия за съвременно изкуство „1908“

Росен Рашев-Рошпака
„Ръцете, които помагат на всички“

Росен Рашев-Рошпака е сред сравнително малкото художници у нас, които открито се определят като представители на наивистичното изкуство и последователно отстояват своята творческа идентичност в това направление. Според него обаче, макар че България е единствената балканска страна, която не е успяла да си създаде наивистична школа, съвременните знаци на това изкуство тук съвсем не са малко.

Образният свят в картинното пространство на Рошпака е изпълнен с топлина, хармоничност и лирична виталност. В това ни убеди и изложбата му в галерия за съвременно изкуство „1908“ в София, в която бяха представени неговите живописни платна, рисунки и керамични пластики. Експозицията даде възможност да се проследи развитието на автора от началото на 90-те години, когато е все още млад творец, до наши дни. Задъханата и дори припряна експресивност от по-ранния му период е заменена от освободения от всякаво детайлно излишество персонажи, които

често пъти имат въздействието на символи. Образите в неговите композиции, обобщени и изведени в типичната стилистика на наивизма, са изпълнени със смирение и мъдрост пред житейските предизвикателства и изпитания. Те са еманация на идеята за непреходните духовни стойности. Неговият артистичен свят е наситен с обикновени земни хора, които обаче населяват висотата на ангелските криле. По пътя на техните небесни разходки звездите светят в косите им, а дори силуетът на Айфеловата кула чезне някъде далече долу. Небесни образи, дръзнали да се съизмерват с божиите пратеници, олицетворяват вечното търсещия стремеж на човека към тайнственото трансцендентно начало.

Характерни за Росен Рашев-Рошпака са така наречените пошивани картини. Тяхната самобитност, както и разнообразните изразни средства, с които си служи художникът при създаването им, говорят за творческото съзряване на автора и неслучайно предизвикват най-голям интерес.

Разбира се, не е трудно да се открият в картините на Рошпака непосредствени влияния от изкуството на художници като Лика Янко, Генко Генков, Димитър Казаков-Нерон и др. Не по-малко важно е обаче, че пътят, който той си е избрал, води началото си от собственото му художническо сърце. Затова той го следва вярно, с много кураж и настроение. Това е път на един изпълнен с духовни послания и осеян с много нравствени стойности наивизъм, от който всички ние можем да се учим на простота и човечност.

Йонко БОНОВ

ДАНИЕЛА МАКСИМОВА – „КАРТИНИ ВТОРА УПОТРЕБА“ галерия София-Прес, 16-30. 11. 2010

Това, което ни събира в тази изложба, е вълнението от откровената изповедност, от многомерността и тайнствената недоизказаност в картините на Даниела.

По силата на предопределеността на своя талант и на своята житейска съдба тя създаде пластическите и психологически измерения на своя артистичен свят, изтъкан от изтънена чувствителност, романтична приповдигнатост, тиха болка, нежна меланхолия и доброта. Свят, в който Даниела ни превежда някъде между познатото и непознатото, между живяното и бленуваното, между реалното и сънуваното. Повежда ни между пространствата и времената, там, където сенките на миналото се проектират в бъдещето, където фикциите за бъдещето угасват в миналото. Там, където времената и пространствата разпадат своите връзки, за да се препоредят отново във въображението на художника.

Пластически и духовни пространства, пулсиращи в пречупения контраст между нежно-чувствени розови и червени, до съдържани зелени и сини. Цветове, изразени не толкова от физическата светлина, а проникнати от вътрешната светлина на чувствителното, топло преживяване на света около нас, на света дълбоко в нас.

Даниела е нарекла изложбата си „Картини втора употреба“. Зад тази самоирония се таи горчива самопреценка за привидната маловажност на едно самотно занимание – правенето на картини. Тази самоирония е самозащита и самоконтрол, носи съмнението и неудовлетворението като вътрешна артистична мярка и артистичен морал.

Тези малки, непретенциозни картини са смелостта на откровението за най-съкровено-то, най-дълбоко стаеното. Тяхната интимна прикритост е тяхната епична сила. Картини – психограми. Картини, които следват задъханото психическо и духовно живеене, броденето в лабиринта на собствените болки и страхове, копнежи и надежди.

Изпитанието е за нас. За тези, които могат да понесат върху собствената си несмирена гордост и душа „втора употреба“, изпитанието на споделена болка и ласката на милваща доброта.

Станислав Памукчиев

Даниела Максимова

МОНОГРАФИЯ ЗА ХУДОЖНИЧКАТА ВАСКА ПОПОВА-БАЛАРЕВА СГХХ

Днес ни е събрала една книга. Тя е монографичен албум за художничката Васка Попова-Баларева и отбелязва 108 години от рождението ѝ след състояла се в галерията голяма изложба от нейни творби.

При разглеждане на богато илюстрираното книжно тяло правят впечатление обилието от цветни репродукции, двуезичният текст и едноразмерното, професионално оформление. Като че в тази книга за изобразително и приложно изкуство няма изненадващо новаторство.

Въпреки това книгата има необичайно начало както в текстовата част, така и в илюстрациите към нея. Необичайното е, че скритият създател и автор на този труд е изявил себе си, като е написал кратък очерк за своята майка художник със завиден професионализъм в изграждането на „цялото“.

Той е съхранявал внимателно творбите, документите, живата си синовна обич и преклонение пред личността на Васка Баларева. Това, струва ми се, не е обичайно явление в българската действителност; особено в настоящите години. И така, творчеството на авторката, една забележителна портретна живопис, трайно и по-пълно навлиза във фонда на българското изобразително изкуство. Подборът на авторите – четирима със самия Баларев – е точен и отразява цялостния житейски, художнически и социален облик на тази забележителна жена. Топлотата и непосредствеността на текстовете от Георги Данаилов и Христо Баларев е забележителна. Но тя е подкрепена от два аналитични, професионални изкуствоведски очерка на Д. Г. Димитров и Мила Чуклева. Така пред читателя се разкрива живият, многостранен облик и личност на художничката. Новаторството ѝ като майстор-творец в приложните изкуства е безспорно.

Ще отбележа историческото начало и истинския пиетет към българското културно наследство, вложени в разглежданата книга. Точността на датите и документите, разнообразието от снимки и репродуцирани творби в живопис, рисунки и приложни изделия са изключителни. Изчерпателност е още една дума, подходяща за книгата. А малко претенциозно, може би високопарно назованото от мен „българско културно наследство“, свързано с разглежданата монография албум, е точно видяно.

Без вестникарско-политизирани осъвременявания, с мярка за фактите и оценъчно-пристрастни заключения книгата за Баларева е цялостна. Тя непосредствено и точно отразява периоди от разнообразни отминали десетилетия, които са динамични и противоречиви.

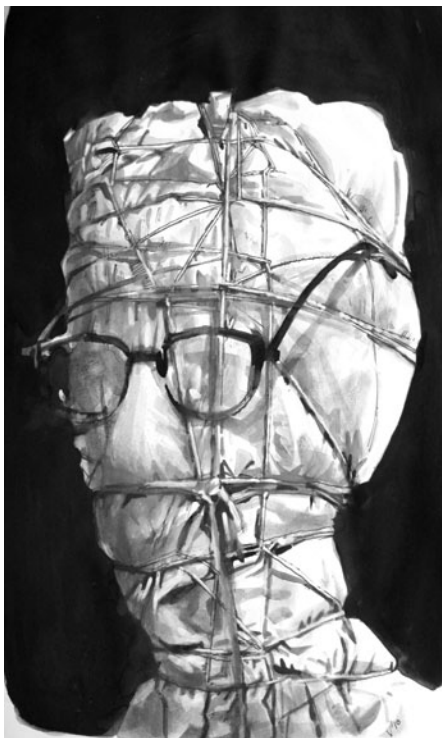
В края на това изложение ще подчертая почтеността на книгата „Васка Попова-Баларева – творец и личност“. Както всяка печатна продукция от подобен тип и тя е многосъставно, разнородно цяло и нито един от приложилите труд специалисти не е забравен, не е избегнат нито коректорът, нито преводачът, нито оформителят. Тиражът, печатницата... и всичко останало е точно и пълно изписано и защитава стойността на книгата.

А в настоящите дни на променливи ценности, на спекулации от всякакъв вид посочената почтеност на изданието не е за пренебрегване.

Моралните ценности и осъзнатата историко-културна патриархалност в лицето на професор-химик Христо Баларев и съпругата му ни показват, струва ми се, че ценностите силно не достигат в съвремието ни. Но за щастие се проявяват качествено в книгата албум „Васка Попова-Баларева „творец и личност“.

Тодорка Каменова-Гюлеметова

Теодоси Антонов, Иванка Минчева и Ненчо Русев показаха в Арт Център „Форум“ в София общата експозиция „Медална скулптура“, която включи по 25 произведения на тримата корифеи на художествения медал. Събитието бе част от проекта на проф. Богомил Николов „София медал фест“.

Валентин Георгиев – „Кристо“

Художникът **Валентин Георгиев** спечели първа награда на V Международен конкурс за карикатура в Галарате, Италия, с тема „Модерно изкуство с портрет на Христо Явашев“.

На 2. 12. 2010 г. в галерията на Българския културен институт в Прага бе открита последната за годината изложба „Алегории

и фантазии“, графики на българския художник **Борис Бранков**. Изложбата представи 33 цветни литографии – ръчен печат. Творбите са печатани по класическия начин направо от литографския камък на стара печатарска преса марка „Краузе“ от 1940 г. Бранков работи в областта на графиката, малоформатните творби и екслибриса. Екслибрисите му се отличават с реалистична рисунка и фини цветни нюанси. Известният в Прага български художник е и илюстратор на 40 книги за деца и възрастни. Член е на СБХ и на Новото сдружение на Пражките художници. Има 10 самостоятелни изложби в България, Чешката република и Германия.

На откриването присъстваха временно управляващият посолството на РБ в ЧР г-н Марин Йовчевски и съпругата му, множество творци и колеги на Бранков, ценители на графичното изкуство. Музикална програма, съставена от български народни песни, изнесе младата певица и пианистка Танита Янкова.

Димитър Делийски от 11 ноември се представи с изложба от творби малък формат в пернишката галерия „Кракра“.

„Еротична нотка в колелата на християнската машина“ бе изложбата на **Калоян Илиев-Кокимото** от 14 ноември до 4 декември във 5 OPEN ART SPACE, София, на бул. „Христо Ботев“.

Ямболската група на художниците стана на 50 години и нейните членове организираха юбилейно честване и голяма сборна изложба в ХГ „Жорж Папазов“ – Ямбол и в галерия „Кирил Кръстев“ – Сливен.

Стоил Мирчев представи юбилейната си изложба в галерия „Финес“ от 1 до 14 декември.

Надежда Кутева спечели приза в отдел „Художници“ в националната инициатива „Пазител на традициите 2010“. Проявата за

определяне на българите, които са допринесли през годините за запазване на културното ни наследство, е първа по рода си, а идеята е на организаторите от Асоциацията за развитие на изкуството и занаятите. Призът се определя въз основа на гласуване онлайн на 5700 човека.

Изложба „Самооцеляване“ направи **Христо Кърджилев** в галерия „Ракурси“ от 19 до 29 ноември.

Ива Владимирова откри в галерията на Българския културен институт в Прага от 2 ноември до 1 декември, изложба, наречена „Координати и измерения“. Художничката показа 25 експресивни платна с пейзажи и абстрактни композиции, рисуващи през 2010 година.

СБХ организира благотворителна изложба в подкрепа на каузата на „Великолепната шесторка“, организирана от БТV и УНИЦЕФ. Изложбата е организирана по идея на художничката **Роза Енгибарова**, която всяка година предоставя свои творби и привлича колеги, които да се включат със свои произведения в изложби с цел събиране на средства за благотворителни каузи. Тя бе открита на 24 ноември в залата на III-я етаж на ул. „Шипка“ 6.

Всички събрани 4811 лв. от продажбата на картини бяха преведени по дарителската сметка на предаването „Великолепната шесторка“.

Секция „Керамика“ на СБХ организира традиционното представяне на керамичното изкуство от 3 до 15 декември 2010 г. в „Арт-галерия“ – НДК. „Фестивалът на съвременната керамика“ е изложба, която естествено продължава традициите на ежегодните секционни изложби.

Художници керамици от всички поколения представят творби и концепции в това ново пространство. Демонстрират се нови технологии и идеи, авторите заявяват своето творческо присъствие, стил и облик в художествения живот. Акцент на този форум бяха младите творци, заредени с енергията и ентузиазма на младостта и разбиранията на съвремието, чиито творби разкриват концептуалния изказ на съвременното керамично изкуство.

Националната изложба „Карикатура“
ще се открие на 1 февруари от 18 ч.
Работите ще се събират на 26 и 27 януари
при Албена Спасова,
ул. „Шипка“ 6, етаж 4.

ДИМИТЪР ДАСКАЛОВ (1927-2010)

Напусна ни проф. Димитър Даскалов – една от ярките фигури в съвременната българска скулптура. Той е роден на 19 май 1927 г. в Белград. Година по-късно семейството му се установява в България. През 1945 е приет в Националната художествена академия, специалност „Скулптура“. По решение на Академичния съвет е изпратен като аспирант в Художествената академия в Санкт Петербург. През 1951 е отличен с първа награда на Петербургската академия за участие в конкурс на тема „Борба за мир“. След завръщането си през 1952 г. участва в Общата художествена изложба и е приет за член на Съюза на българските художници. От 1965 г. е преподавател по скулптура, в 1970 – доцент, а от 1977 е професор в Националната художествена академия. Избран е на ръководни длъжности в СБХ, дълги години е председател на Държавната комисия към бившия Комитет за култура, СБХ и САБ. Проф. Даскалов е носител на множество отличия – Златен медал от Младежкия фестивал в Букурещ – 1953, на Димитровска награда – 1955, орден „Георги Димитров“ – 1976 г.

Димитър Даскалов твори предимно в областта на монументалната скулптура. Паметниците, които създава, са посветени на борбите за национално освобождение и особено на българското Възраждане. Сред най-известните му реализирани проекти са: мемориалните комплекси „Априлско въстание“ в Панагюрище и „Христо Ботев“ в Калояново, паметникът на Освобождението в Габрово, паметникът „Дружба“ в Мадан, скулптурните композиции „Легенда за Калиакра“ на нос Калиакра и „Радост от слънцето“ на Златни пясъци, бронзовите фигури „Факлоносец“ и „Футболист“ пред стадион „Васил Левски“, релефите „България – древна и млада“ в Дебелт и „Меркурий“ в Шумен. Творбите му се отличават с тематично разнообразие, класическо изграждане на композициите, подчертаване на формите и обемите – масивни и едри, монументални, които обобщават идеята на цялата пластика и показват характерния пластически изказ на своя автор. Предпочитаният материал, в който проф. Даскалов работи, е камък. В гранита и врачанския камък, в които са създадени повечето от монументите му, присъства усещането за първичност и сила на материята, за нейната трайност, а това е свързано с вечността на темите и образите, които скулпторът пресъздава.

През ателието на проф. Даскалов в Художествената академия са минали цели поколения скулптори. Неговите студенти, посвещавани в тайните на композиционното мислене и свободата на пластическо изразяване, признават голямата роля на своя професор за формирането им като творци. Най-изявените сред тях определят облика на съвременната ни скулптура.

През последните години проф. Димитър Даскалов често можеше да бъде видян в кафенето на „Шипка“ 6 – заобиколен от колеги, приятели и млади художници. Облегнат на стола си, той повече слушаше събеседниците си, отколкото говореше, но присъствието му беше знак, че там се водят интересни разговори. Ще го запомним и така.

Румяна Константинова

Георги Къосеилиев (1935-2010)

Димитър Цонков (1929-2010)

Крум Митов (1937-2010)

Лазар Коцев (1920-2010)

Михаил Коевчинов (1963-2010)

Румяна Трошанова (1953-2010)

Теню Желев (1923-2010)

Стиляна Димитрова (1955-2010), главен счетоводител на СБХ от 1996